

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

İKİNCİ BÖLÜM

KABUL EDİLEBİLİRLİK HAKKINDA KARAR

Başvuru No. 888/10

Rıza ALTUNTAŞ / TÜRKİYE

Başkan

Valeriu Grişco,

Hâkimler

Branko Lubarda,

Pauline Koskelo

ve *Bölüm Yazı İşleri Müdür Yardımcısı* Hasan Bakırcı'nın katılımıyla 17 Kasım 2020 tarihinde komite halinde toplanan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (İkinci Bölüm),

9 Aralık 2009 tarihinde yapılan başvuruyu göz önünde bulundurarak,

Davalı Hükümet tarafından sunulan görüşler ile başvuran tarafından cevaben sunulan görüşleri göz önünde bulundurarak,

Gerçekleştirilen müzakerelerin ardından aşağıdaki kararı vermiştir:

© T.C. Adalet Bakanlığı, 2021. Bu gayri resmî çeviri, Adalet Bakanlığı, İnsan Hakları Dairesi Başkanlığı tarafından yapılmış olup, Mahkeme açısından bağlayıcılığı bulunmamaktadır. Bu çeviri, davanın adının tam olarak belirtilmiş olması ve yukarıdaki telif hakkı bilgisiyle beraber olması koşulu ile Adalet Bakanlığı, İnsan Hakları Dairesi Başkanlığına atıfta bulunmak suretiyle ticari olmayan amaçlarla alıntılanabilir.

OLAY VE OLGULAR

1. Başvuran Rıza Altuntaş, Türk vatandaşı olup, 1951 doğumludur ve Trabzon'da ikamet etmektedir. Başvuran, Mahkeme önünde, Trabzon Barosuna bağlı Avukat Ö. Altuntaş tarafından temsil edilmiştir.

Türk Hükümeti ("Hükümet") ise kendi görevlisi tarafından temsil edilmiştir.

I. DAVANIN KOŞULLARI

2. Taraflarca sunulduğu şekliyle, davaya ait olgular (maddi unsurlar), aşağıdaki gibi özetlenebilir.

3. 2007 yılında, (Fidanlı köyünün bağlı olduğu) Trabzon ilinde gerçekleştirilen kadastro çalışmaları sonucunda, başvuranın, kazandırıcı zaman aşımı yoluyla (sırasıyla 4.785 m² ve 2.117 m² yüz ölçümlerine sahip iki parselin (275 ada, 57 ve 71 no.lu parseller) mülkiyetini kazandığı tespit edilmiştir. Aynı zamanda, üç kadastro bilirkişisi ve muhtar tarafından, söz konusu mülklerin tapuya tescil edilmedikleri ve vergi kaydının bulunmadığı da kaydedilmiştir.

4. Orman Genel Müdürlüğü 17 Ağustos 2007 tarihinde, söz konusu taşınmazların her ikisinin ormanlık sayılan alan içerisinde bulunduğunu ve bu nedenle yasal olarak kazandırıcı zaman aşımına konu olamayacakları iddiasıyla Sürmene Kadastro Mahkemesinde ("Kadastro Mahkemesi") kadastro çalışmalarının sonuçlarına itiraz etmiştir.

5. Başvuran, taşınmazların, kadastro çalışmalarının başlamasından önce tapu siciline kaydedildikleri ve çayırılık olarak kullanılan tarım arazisi olduklarını, ayrıca çok uzun yıllardan beri söz konusu taşınmazların sahibi olduğu iddiasında bulunarak bu davanın reddedilmesini talep etmiştir.

6. Kadastro Mahkemesi, Sürmene Tapu Müdürlüğünden, tapu kayıtlarını kendisine iletmesini istemiştir.

7. Tapu kayıtlarındaki, biri 8 Ocak 1933 tarihli (kökeni, hicri 1340 yılına (miladi 1922 yılı) uzanan eski bir Osmanlı tapusuna dayanmaktadır), diğeri 16 Ağustos 1949 tarihli (yine, hicri 1340 yılına (miladi 1922 yılı) uzanan eski bir Osmanlı tapusuna dayanmaktadır) iki taşınmaz kaydı mahkemeye iletilmiştir.

8. Yerel mahkeme, 12 Haziran 2008 tarihinde, tapu senetlerinde belirtilen konunun, ihtilafı mülkün konumuna karşılık gelip gelmediğini belirlemek amacıyla orman bilirkişisi, ziraat bilirkişisi, topoğraf bilirkişisi ve mahalli bilirkişi huzurunda bir keşif gerçekleştirmiştir. Davanın tarafları da, avukatları ile birlikte, yapılan keşfe katılmışlardır.

9. Yapılması kararlaştırılan keşif esnasında, mahalli bilirkişi tapu kayıtlarında geçen taşınmazların sınırlarını tam olarak bilmediğini ifade etmiştir. Ancak arazinin hangi kısmının Altuntaş ailesi tarafından otlatmak için kullanıldığını ve kırk yıldır kullandıklarını belirtmiştir.

10. Topoğraf bilirkişisi, incelemeye konu olan tapu kayıtlarının, başvuranın keşif sırasında gösterdiği ve sahibi olduğunu iddia ettiği taşınmazlara karşılık gelip gelmediğini kesin şekilde belirlemenin mümkün olmadığını belirtmiştir.

11. Orman bilirkişisi, bilhassa hava fotoğraflarına ve topoğrafik haritalara dayanarak, yalnızca 71 no.lu taşınmazın ormanlık alan içerisinde bulunduğu, 57 no.lu taşınmazın ise ormanlık alan içerisinde yer almadığını değerlendirmiştir.

12. Son olarak, ziraat bilirkişisi, ihtilaf konusu taşınmazların çayırılık olarak kullanılan tarım arazileri olduğu değerlendirmesinde bulunmuştur.

13. Başvuran 17 Kasım 2008 tarihinde, bilirkişi raporlarının aleyhe olan kısımlarına itiraz etmiştir. İhtilafı arazinin yerinin, kökeni Osmanlı dönemine kadar uzanan sicillerde kaydedilen yerlere karşılık geldiğini; kendisi ve ailesinin uzun yıllar boyunca araziye sürekli olarak tarımsal amaçlarla kullandığını ve arazinin ormanlık alanda bulunmadığını ileri sürmüştür.

14. Orman bilirkişisi, Kadastro Mahkemesinin istemi üzerine, 24 Kasım 2008 tarihinde, 71 no.lu parsel ile ilgili ek bilirkişi raporu sunmuş; raporunda bir kez daha, ihtilaf konusu taşınmazın ormanlık alan içerisinde bulunduğu sonucuna varmıştır.

15. Kadastro Mahkemesi 23 Aralık 2008 tarihinde kararını vermiştir. 71 no.lu taşınmazın, ormanlık alan içerisinde bulunduğu ve yasal olarak zaman aşımına konu olamayacağı gerekçesiyle tapu siciline Hazine adına tescilinin yapılmasına hükmetmiştir. Öte yandan 57 no.lu taşınmazın orman sayılmayan arazi içerisinde bulunduğu ve zaman aşımı koşullarını karşıladığına hükmetmiştir. Nitekim, 57 no.lu parselin başvuran adına tescil edilmesine karar vermiştir.

16. Başvuran, 71 no.lu parselin de tapu siciline kendi adına kaydedilmesi gerektiğini iddia ederek bu karara karşı temyiz başvurusunda bulunmuştur.

17. Yargıtay, 13 Temmuz 2009 tarihinde, itiraz edilen kararı bütün hükümleriyle onamıştır. Yargıtay, bu hükme varırken, öncelikle, kadastro çalışmaları sonunda başvuranın, ihtilaf konusu taşınmazların mülkiyetini tapu senetlerine dayanarak değil, kazandırıcı zaman aşımı yoluyla elde ettiğini vurgulamıştır. Ayrıca, dosya içeriğinden, 71 no.lu taşınmazın ormanlık alan içerisinde bulunduğu; 57 no.lu taşınmazın ise ormanlık alan içerisinde bulunmadığının anlaşıldığına dikkat çekmiştir. Son olarak, ilk derece mahkemesinin gerekçesinin yasal hükümlere uygun olduğu ve 57 no.lu parselin tapu siciline haklı olarak başvuran adına tescil edildiği; ancak 71 no.lu parselin orman arazisinde bulunması nedeniyle yasal olarak kazandırıcı zamanaşımına konu olamayacağı ve bu nedenle tapu siciline Hazine adına tescil edilmesi gerektiğine hükmetmiştir.

II. İLGİLİ İÇ HUKUK KURALLARI VE UYGULAMASI

18. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 169. maddesi şöyledir:

ALTUNTAŞ / TÜRKİYE KARARI

“Devlet, ormanların korunması ve sahalarının genişletilmesi için gerekli kanunları koyar ve tedbirleri alır. Yanan ormanların yerinde yeni orman yetiştirilir, bu yerlerde başka çeşit tarım ve hayvancılık yapılamaz. Bütün ormanların gözetimi Devlete aittir.

Devlet ormanlarının mülkiyeti devrolunamaz. Devlet ormanları kanuna göre, Devletçe yönetilir ve işletilir. Bu ormanlar zaman aşımı ile mülk edinilemez ve kamu yararı dışında irtifak hakkına konu olamaz.

Ormanlara zarar verebilecek hiçbir faaliyet ve eyleme müsaade edilemez. Ormanların tahrip edilmesine yol açan siyasi propaganda yapılamaz; münhasıran orman suçları için genel ve özel af çıkarılamaz. Ormanları yakmak, ormanı yok etmek veya daraltmak amacıyla işlenen suçlar genel ve özel af kapsamına alınamaz.

Orman olarak muhafazasında bilim ve fen bakımından hiçbir yarar görülmeyen, aksine tarım alanlarına dönüştürülmesinde kesin yarar olduğu tespit edilen yerler ile 31/12/1981 tarihinden önce bilim ve fen bakımından orman niteliğini tam olarak kaybetmiş olan tarla, bağ, meyvelik, zeytinlik gibi çeşitli tarım alanlarında veya hayvancılıkta kullanılmasında yarar olduğu tespit edilen araziler, şehir, kasaba ve köy yapılarının toplu olarak bulunduğu yerler dışında, orman sınırlarında daraltma yapılamaz.”

19. Türk Medeni Kanunu'nun 705. maddesi şöyledir:

“Gayrimenkul mülkiyetini iktisap için tapu siciline kayıt, şarttır.

Miras, mahkeme kararı, cebri icra, işgal, kamulaştırma halleri ile kanunda öngörülen diğer hallerde, mülkiyet tescilden önce kazanılır. Ancak, bu hallerde malikin tasarruf işlemleri yapabilmesi, mülkiyetin tapu kütüğüne tescil edilmiş olmasına bağlıdır.”

20. Türk Medeni Kanunu'nun 713. maddesi şöyledir:

“Tapu kütüğünde kayıtlı olmayan bir taşınmazı davasız ve aralıksız olarak yirmi yıl süreyle ve malik sıfatıyla zilyetliğinde bulunduran kişi, o taşınmazın tamamı, bir parçası veya bir payı üzerindeki mülkiyet hakkının tapu kütüğüne tesciline karar verilmesini isteyebilir.”

21. Türk Medeni Kanunu'nun 713. maddesinin son fıkrasında özel kanun hükümlerinin saklı tutulduğu belirtilmektedir.

22. 3402 sayılı Kadastro Kanunu'nun 14. maddesinde "(...) tapuda kayıtlı olmayan (...) malın, çekişmesiz ve aralıksız en az yirmi yıldan beri malik sıfatıyla zilyetliğini belgelerle veya bilirkişi veyahut tanık beyanlarıyla ispat eden zilyedi adına tescil edilmesi" düzenlenmiştir.

23. 9 Temmuz 1945 tarihli ve 4785 sayılı Ormanların Devletleştirilmesi Kanunu'nun 1. maddesi şöyledir:

"Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte var olan gerçek veya tüzel özel kişilere, vakıflara ve köy, belediye, özel idare kamu tüzel kişiliklerine ilişkin bütün ormanlar bu kanun gereğince devletleştirilmiştir. Bu ormanlar hiç bir işlem ve bildirim lüzum olmaksızın Devlete geçer."

24. Anılan 4785 sayılı Kanun'un 5. maddesi, bu durumdan etkilenen maliklere, kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde Orman Genel Müdürlüğü'ne başvurma zorunluluğu ile tazminat ödenmesini sağlamıştır.

ŞİKÂYETLER

25. Başvuran, 1 No.lu Ek Protokol'ün 1. maddesine ve Sözleşme'nin 6. maddesine dayanarak, hakkaniyete uygun olmadığını düşündüğü bir dava sonucunda, 71 no.lu parsel ile ilgili olarak mülkiyet hakkından yoksun bırakıldığını iddia etmektedir.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME

26. Başvuran, ulusal makamları, uzun yıllar boyunca ailesi ve kendisi tarafından kullanılan bir mülk var olmasına ve elinde bir tapu senedi bulunmasına rağmen 71 no.lu taşınmaz üzerindeki mülkiyet hakkını tanımamakla suçlamaktadır. Başvuran, mülkiyetine saygı hakkının ihlal edildiğinden şikayetçidir.

27. Başvuran ayrıca, davasını gören mahkemelerin, somut ve delile dayalı makul bir değerlendirme yapmadığını ve kararları için yeterli gerekçeler sunmadıklarını ileri sürmektedir. Başvuran bu bağlamda adil yargılanma hakkını ileri sürmektedir.

28. Olayların hukuki nitelendirmesinde uzman ve yetkili olan Mahkeme (*Radomilja ve diğerleri/Hırvatistan* [BD], no. 37685/10 ve 22768/12, § 114, 20 Mart 2018), başvuranın şikâyetlerinin yalnızca Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi açısından incelenmesi gerektiği kanaatinde. Şöyle ki:

“Her gerçek ve tüzel kişinin mal ve mülk dokunulmazlığına saygı gösterilmesini isteme hakkı vardır. Bir kimse, ancak kamu yararı sebebiyle ve yasada öngörülen koşullara ve uluslararası hukukun genel ilkelerine uygun olarak mal ve mülkünden yoksun bırakılabilir.

Yukarıdaki hükümler, devletlerin, mülkiyetin kamu yararına uygun olarak kullanılmasını düzenlemek veya vergilerin ya da başka katkıların veya para cezalarının ödenmesini sağlamak için gerekli gördükleri yasaları uygulama konusunda sahip oldukları hakka halel getirmez.”

29. Hükümet, iç hukuk yollarının tüketilmediğini iddia etmektedir. Hükümet, başvuranın 6384 Sayılı Kanun gereğince kurulan Tazminat Komisyonuna başvurmuş olması gerektiğini belirtmektedir. Hükümet, Bakanlar Kurulu'nun, 9 Mart 2016 tarihli bir kararnameyle, bu Komisyonun yetki alanını *konu yönünden (ratione materiae)* genişlettiğini hatırlatmaktadır. Hükümet bu bağlamda, söz konusu kararnamenin 4. maddesinde özellikle, komisyonun, orman olduğu gerekçesiyle veya 31 Ağustos 1956 tarihli ve 6831 sayılı Kanun'un 2/B maddesinin uygulanması nedenlerine bağlı olarak tapu kaydının iptal edilmesi veya kadastro tespiti ya da orman kadastro sonucunda tapulu taşınmazın ormanlık alanda olduğunun tespit edilmesi üzerine mülkiyet hakkının ihlal edildiği iddiasıyla yapılan başvuruları incelemekle yetkili olduğunun bildirildiğini belirtmektedir (*Savaşçın ve diğerleri/Türkiye* (k.k.), no. 15661/07, 7 Haziran 2016).

30. Hükümet aynı zamanda, başvuranın Türk Medeni Kanunu'nun 1007. maddesine dayanarak tazminat talebinde de bulunabileceğini değerlendirmiştir. (*Mehmet Altunay/Türkiye* (k.k.), no. 42936/07, 17 Nisan 2012).

31. Hükümet aynı zamanda, başvuran tarafından, ihtilaf konusu parselin maliki olduğu iddiasında bulunmak üzere ileri sürülen tapu belgesinin, Osmanlıdan kalma, hicri 1340 tarihli (miladi 1922 yılı) eski bir belge olduğunu belirtmiştir. Ancak, başvuran beyanlarıyla, bu tapunun hak iddia edilen taşınmazla ilişkili olduğunu ulusal mahkemeler önünde kanıtlayamamıştır. Bu nedenle Hükümet, başvuranın bu belge uyarınca 71 no.lu parselin sahibi olduğunu iddia edemeyeceği kanaatindedir. Ayrıca Hükümet, her hâlükârda, ihtilaf konusu taşınmazın orman içerisinde bulunduğunu ve 4785 sayılı ve 9 Temmuz 1945 tarihli Ormanların Devletleştirilmesine İlişkin Kanun gereğince, ilgili arazi maliklerinin, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içerisinde, tazminat talebinde bulunarak tazminat elde edebileceklerini de eklemiştir.

32. Son olarak Hükümet, söz konusu taşınmazın ormanlık alanda yer aldığı ve dolayısıyla yasal olarak kazandırıcı zamanaşımına tabi tutulamayacağı gerekçesiyle, başvuranın, kazandırıcı zamanaşımı yoluyla mevcut ve icra edilebilir somut bir alacak için “meşru bir beklentiye” sahip olmayacağını ileri sürmüştür.

33. Başvuran, Hükümetin iddiasına itiraz etmiştir. Başvuran öncelikle, Hükümet tarafından anılan başvuru yollarının uygulamada etkin olmadığını ileri sürmüştür. Başvuran ayrıca, 71 no.lu parsel karşılık gelen taşınmazın tapusu olduğunu iddia etmiştir. Son olarak başvuran, zirai bilirkişisinin taşınmazın tarım arazisi olduğu sonucuna vardığını; mahalli bilirkişinin de kendisinin ihtilaf konusu taşınmazın maliki olduğunu ifade ettiğini ileri sürmüştür. Başvuran, ailesinin ve kendisinin, uzun yıllar boyunca söz konusu araziye malik sıfatıyla tartışmasız, nizasız ve fasılasız şekilde kullandığını ve

bu sebeple kazandırıcı zamanaşımı yasal koşullarının gerçekleştiğini eklemiştir.

34. Mahkeme, Hükümet tarafından ileri sürülen iç hukuk yollarının tüketilmesi hususunda karar verilmesine gerek olmadığı, zira her hâlükârda aşağıda belirtilen nedenlerle başvurunun, açıkça dayanaktan yoksun olduğu için kabul edilemez olduğu kanaatindedir.

35. Mahkeme, bir başvuranın, şikayete konu kararların ancak Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi anlamında kendi "mülkiyeti" ile ilgili olması halinde, söz konusu hükmün ihlal edildiğini iddia edebileceğini hatırlatır (*Kopecký/Slovakya* [BD], No. 44912/98, § 35, c), AİHM 2004-IX ve *Radomilja ve diğerleri/Hırvatistan* [BD], No. 37685/10 ve 22768/12, § 142, 20 Mart 2018).

36. Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi, mülk edinme hakkını güvence altına almasa da (yukarıda anılan *Kopecký* kararı, § 35, a)), "mülk" kavramı, hem mevcut mülkleri hem de mal varlığı olarak kabul edilen yeterince temellendirilmiş alacakları kapsamaktadır. (*idem*, § 42 ve yukarıda anılan *Radomilja ve diğerleri* kararı, § 142).

37. Mahkeme daha sonra, usulüne uygun olarak tescil edilmiş bir tapu senedinin, ilgili iç hukuka göre, söz konusu mülk üzerinde bir mülkiyet hakkının varlığına dair kanıt oluşturabileceğini hatırlatır (Türk hukuku ile ilgili olarak bk. *Riemer ve diğerleri/Türkiye*, No. 18257/04, § 36, 10 Mart 2009, *Doğancan/Türkiye* (k.k.), No. 17934/10, § 22, 15 Ekim 2013 ve *Dönmez ve diğerleri/Türkiye* (k.k.), No. 19258/07, § 71, 30 Ocak 2018).

38. Mülkiyete ilişkin menfaat, bir alacak hakkı mahiyetinde olduğunda, sadece iç hukukta yeterli temele sahip olduğu hallerde, örneğin yerel mahkemelerin yerleşik içtihadıyla teyit edildiği durumlarda yani iddianın icra edilebilirliği yeterince temellendirildiğinde, Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi ile korunan bir mülkiyet değeri olarak kabul edilebilir (yukarıda anılan *Kopecký* kararı, §§ 49 ve 52, *Centro Europa 7 s.r.l. ve Di*

Stefano /İtalya [BD], no. 38433/09, § 173, CEDH 2012ve yukarıda anılan *Radomilja ve diğerleri kararı*, § 142).

39. Bununla birlikte, meşru bir beklenti bağımsız olarak var olamaz: Bu türden bir beklenti, ulusal hukukta yeterli yasal dayanağı olan bir mülkiyet menfaati ile bağlantılı olmalıdır (yukarıda anılan *Kopecký* kararı, §§ 45-53 ve yukarıda anılan *Radomilja ve diğerleri kararı*, § 143).

40. Ayrıca, ilke olarak, iç hukukun nasıl yorumlanacağı ve uygulanacağı konusunda bir ihtilaf olduğunda, bir başvuran tarafından bu bağlamda geliştirilen iddialar nihayetinde ulusal mahkemeler tarafından reddedildiğinde, Sözleşme'ye Ek 1 No'lu Protokol'ün 1. maddesi amaçları doğrultusunda mülkiyet değerine karşılık gelen yeterince kesin bir hak talebinde bulunulduğundan bahsedilemez (bk. örnek olarak, yukarıda anılan *Kopecký* kararı, § 50 ve yukarıda anılan *Centro Europa 7 s.r.l. ve Di Stefano* kararı, § 173; yukarıda anılan *Radomilja ve diğerleri kararı* ile karşılaştırınız § 149).

41. Mevcut olayda Mahkeme, öncelikle, bir tapuya dayalı mülkiyet talebine ilişkin olarak başvuranın, 57 ve 71 no.lu parsellerin mülkiyetini bir tapu belgesine dayanarak değil kazandırıcı zaman aşımı yoluyla edindiğini gözlemlemektedir (yukarıdaki 3. paragraf). Başvuran sadece, Orman Genel Müdürlüğü tarafından kadastro çalışmalarının iptali için açılan dava sırasında, mülkiyetini iki tapu belgesine dayandırmıştır (yukarıdaki 7. paragraf). Nitekim dosyada yer alan unsurlardan, başvuranın 2007 yılında yapılan kadastro çalışmaları sırasında bu tapu belgelerini ileri sürmediği anlaşılmaktadır.

42. Mahkeme daha sonra, Kadastro Mahkemesinin, taşınmazların tapu belgelerinde belirtilen tüm sınırlarının belirlenemediği tespitinde bulunduğunu kaydetmektedir. Kadastro Mahkemesi buradan hareketle, tapu belgesinde gösterilen taşınmazların ihtilaf konusu arazilere tekabül ettiğinin söylenemeyeceği tespitinde bulunmuş ve ilgili tarafın mülkiyet hakkı iddiasını söz konusu tapu belgelerine değil, yalnızca kazandırıcı zamanaşımı

kurallarına dayandırabileceği sonucuna varmıştır. Bu yaklaşım, Yargıtay tarafından da onaylanmıştır.

43. Mahkeme, Kadastro Mahkemesinin bu sonuca varmadan önce, mülklerde bir keşif yaptığını ve bu tapuların ilgili olduğu arazinin iddia edilen arsaları kapsayıp kapsamadığı sorusuna yanıt vermek için bir bilirkişi görüşü aldığını kaydetmektedir. Başvurana iddialarını sunma fırsatı verilmiş ve bunlar ilk derece mahkemesi ve Yargıtay tarafından incelenmiştir.

44. Son olarak, Mahkeme, kendilerine sunulan delilleri değerlendirmek için daha iyi bir konumda olan yerel mahkemelerinkinin yerine olaylara ilişkin kendi değerlendirmesini koymasının normal olarak uygun olmadığını hatırlatır (diğerleri arasında bk. *Klaas/Almanya*, 22 Eylül 1993, § 29, A Serisi no. 269, *Elsholz/Almanya* [BD], no. 25735/94, § 66, AİHM 2000-VIII, *Vasiliauskas/Litvanya* [BD], no. 35343/05, § 164, AİHM 2015 ve *F.G./İsveç* [BD], no. 43611/11, § 118, AİHM 2016).

45. Bu nedenle, Mahkeme, görevinin ikincil niteliğinin farkında olarak, incelediği davaya ilişkin koşullar kaçınılmaz kılmadığı takdirde, haklı sebepler bulunmaksızın, olaylara ilişkin kendi görüşünü, topladıkları delilleri değerlendirme yetkisine ilke olarak sahip olan ilk derece mahkemesi görüşünün yerine koyma yetkisine sahip değildir. Bu mahkemelerin bulguları Mahkeme için bağlayıcı olmamakla birlikte, sadece ikna edici kanıtların varlığı halinde, normal olarak o mahkemelerin fiili tespitlerinden uzaklaşacaktır (yukarıda anılan *Radomilja ve diğerleri* kararı, § 150).

46. Mahkeme, somut olayda ulusal mahkemelerin, taşınmazların tapu senetlerinde belirtilen sınırlarının, ihtilaf konusu taşınmazların sınırlarına karşılık gelip gelmediğinin kesin şekilde tespit edilemeyeceğine dair kararlarında, keyfi veya açıkça makul olmayan hiçbir unsur görmemektedir.

47. Bununla birlikte, başvurucunun mülk üzerinde iki tapusu bulunduğu gerçektir. Bu tapular, yargılamalar esnasında asla iptal edilmemiş ve hala geçerli görünmektedir. Kadastro Mahkemesinin bu senetlerin ihtilaf konusu taşınmazlara tekabül etmediğine nihai olarak karar vermesi, bunların varlığı

ve geçerliliğine hiçbir etki etmemektedir. Başka bir ifadeyle, bu tapuların hangi araziye karşılık geldiği hususu, yerel yargılamalarda söz konusu olan arazide bir mülkiyet hakkının olup olmadığı hususundan ayrı bir konudur (bu anlamda bk. *Dönmez ve diğerleri/Türkiye* (k.k.), no. 19258/07, § 71, 30 Ocak 2018).

48. Geriye kazandırıcı zamanaşımına yoluyla arazi üzerinde mülkiyet hakkı iddiası hususu kalmaktadır. Başvuran, Orman Genel Müdürlüğü tarafından kadastro çalışmalarının iptali istemiyle açılan davanın reddedilmesi için, tapu kütüğünde kayıtlı olmayan bir taşınmazı, nizasız ve fasılasız olarak yirmi yıl süreyle ve malik sıfatıyla zilyetliğinde bulunduran kişi, o taşınmazın tamamı, bir parçası veya bir payı üzerindeki mülkiyet hakkının tapu kütüğüne tesciline karar verilmesi talebinde bulunabilir hükmünü içeren Türk Medeni Kanunu'nun 713. maddesine dayanabilir (yukarıdaki 20. paragraf). Başvuran, söz konusu mülkü nizasız ve fasılasız olarak zilyetliğinde bulundurduğunu kanıtlamak için mahalli bilirkişisi ve zirai bilirkişisinin vardığı sonuçlara atıfta bulunmuştur. Başvuran, mevcut başvurunun konusu olan 71 no.lu parsel ile ilgili olarak değil, fakat 57 no.lu parsel ile ilgili olarak haklı bulunmuştur.

49. Bu bakış açısına göre, başvuranın Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi uyarınca koruma talep ettiği "zilyetlik", mevcut bir varlıktan ziyade bir talep niteliğindedir (*Basa/Türkiye*, No. 18740/05 ve 19507/05, § 95, 15 Ocak 2019). Bununla birlikte, yerel mahkemelerin başvuranın lehine karar vereceği umudu, Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi anlamında bir "meşru beklenti" şekli olarak değerlendirilemez (yukarıda anılan *Doğanca* kararı, § 23). Mahkemenin birçok defa açıklamış olduğu üzere, ne kadar anlaşılabilir olsa da basit bir beklenti ile daha somut nitelikte ve yasal bir hükme dayanan veya iç hukukta sağlam bir içtihadî temeli olması gereken meşru bir beklenti arasında farklılık bulunmaktadır (yukarıda anılan *Kopecký*, § 52, ve *Bozcaada Kimisis Teodoku Rum Ortodoks Kilisesi Vakfı /Türkiye* (k.k.), No. 22522/03, 9 Aralık 2008).

50. Mahkeme, bu bağlamda, başvuranın esasen işgal ettiği 71 no.lu parsel için yapılan nitelendirmeden şikâyetçi olduğunu gözlemlemektedir. Başvurana göre, orman arazisinde yer alan bir arazi değil, bir tarım arazisi söz konusudur ve uzun yıllardır bu araziyi kullanması sebebiyle zamanaşımı yoluyla taşınmazın mülkiyetini edinmesi gerekmektedir.

51. Bu bağlamda, Mahkeme, ulusal mahkemelerin, 57 no.lu parselden farklı olarak, 71 no.lu parselin ilgili bölgenin orman sınırları içerisinde olduğunu ve başvuranın, ihtilaf konusu taşınmazın zilyetliğini uzun süredir bulunduruyor olmasına rağmen, Türk hukukunun bu türden araziler içerisinde yer alan arazilerin zamanaşımı yoluyla edinme imkânını bertaraf ettiği sonucuna vardıklarını kaydetmektedir (yukarıdaki 18. paragraf).

52. Mahkeme, ulusal hukukun doğru şekilde yorumlanıp yorumlanmadığı ve uygulanıp uygulanmadığı hususunu denetlemekle ilgili sınırlı bir yetkiye sahip olduğunu; ulusal mahkemelerin kararlarının keyfilikle veya açıkça dayanaktan yoksun olmakla zarar görmediği sürece, ulusal mahkemeler yerine karar vermenin kendi görevi olmadığını hatırlatmaktadır (*Tejedor García/İspanya*, 16 Aralık 1997, § 31, Karar ve Hükümler Derlemesi 1997-VIII). Bununla birlikte Mahkeme, mevcut davada ek bir bilirkişi incelemesi yapılmasına karar verdikten sonra (yukarıdaki 14. paragraf), başvuranın ormanlık alana dâhil olan bir araziyi işgal ettiği sonucuna varan ulusal mahkemelerin değerlendirmesinde keyfi veya açıkça dayanaktan yoksun olan hiçbir husus tespit etmemektedir. Bu nedenle, orman arazisine dâhil olan 71 no.lu parsel için bir tapu belgesi düzenlenmesi yasal olarak mümkün olmamıştır. Türk Cumhuriyeti Anayasası'nın 169. maddesi açıkça, orman arazisine dâhil olan taşınmazların kazandırıcı zamanaşımına tabi olamayacakları belirtilmektedir. Bu nedenle Mahkemenin, başvuranın iddialarını bu gerekçelerle reddeden ve kazandırıcı zamanaşımı iddiasında bulunamayacağına hükmeden ulusal mahkemelerin varmış olduğu sonuçları bertaraf etmesine imkân veren hiçbir unsur bulunmamaktadır (*Gündüz/Türkiye* (k.k.), no. 50253/99, 18 Ekim 2007, *Sarısoy ve*

ALTUNTAŞ / TÜRKİYE KARARI

diğerleri/Türkiye (k.k.), no. 21303/07, §§ 26 - 36, 14 Ekim 2014 ve yukarıda anılan *Basa*, §§ 95 - 103 ve *Demir/Türkiye* (k.k.), no. 9161/07, § 55, 15 Ekim 2019).

53. Sonuç olarak, başvuranın Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesine dayandırılan şikâyetleri, Sözleşme'nin 35. maddesinin 3. fıkrası anlamında açıkça dayanaktan yoksundur ve bu şikâyetlerin, Sözleşme'nin 35. maddesinin 4. fıkrası uyarınca reddedilmesi gerekmektedir.

Bu gerekçelerle, Mahkeme, oy birliğiyle,

Başvurunun kabul edilemez olduğuna *karar vermiştir*.

İşbu karar, Fransızca dilinde tanzim edilerek, 10 Aralık 2020 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.

Hasan Bakırcı
Yazı İşleri Müdür Yardımcısı

Valeriu Griţco
Başkan